

UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK VEDOUcíHO PRÁCE

Téma práce : Kriminologické prognózování

Autor : Lucie Příhonská

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

Oponent: JUDr. Andrea Beranová, Ph.D.

Rozsah práce: 60 stran

Datum odevzdání práce: leden 2024

1. Charakteristika tématu: *V předložené práci se autorka Lucie Příhonská zabývá principy a metodami získávání poznatků o budoucím vývoji kriminality a predikcemi chování individuálních pachatelů.. Kriminologické prognózování je problematikou velmi náročnou na okruh zvládnutých pramenů, které jdou daleko nad rámec látky probírané v rámci PVP Kriminologie. Diplomová práce je ojedinělá již tím, že ji na velmi dobré úrovni zpracovala posluchačka magisterského programu v oboru právo se zájmem o kriminální vědy. Práce je přitom relevantní i juristicky (např. již s ohledem na sankcionování mladistvých nebo ochranná opatření). Autorka čerpala nejen z českých monografií, ale také z angloamerických a dalších zahraničních pramenů a literatury.*

2. Hodnocení po formální a obsahové stránce: *Diplomová práce má logickou a přehlednou strukturu. V úvodních kapitolách autorka vysvětluje základní pojmy (prognóza jako druh vědeckého předvídání, systematizace kriminologických prognóz). Podrobně přibližuje proces tvorby kriminologické prognózy. Probírá jednotlivé prognostické metody (analogie, extrapolace, heuristické a statistické metody) a postupy při jejich ověřování. Blíže pak autorka zkoumá postup při prognóze vývoje pachatele, včetně nástrojů k hodnocení rizika recidivy.*

Autorka vysvětluje, co vše může být předmětem a účelem kriminologického prognózování (např. struktura a dynamika kriminality, stav a nástup nových forem a druhů kriminality, prognóza charakteristik pachatelů či obětí nebo prognóza postupu represivních složek). Co se týče účelu, autorka rozlišuje mezi tzv. poznávacími prognózami (vypovídají o budoucím pravděpodobném vývoji zkoumaných jevů- odpovídají na otázku „co může být?“) a tzv. prognózami normativními, které vypovídají o žádoucím stavu a možných způsobech jeho dosažení („co bude třeba v budoucnu udělat?“). Autorka zdůrazňuje význam tvorby zadání projektu při prognózování, zejména, pokud jde o určení předmětu samotného projektu (např., zda jím mají být samotní pachatelé, oběti nebo způsoby páchaní kriminality). Vysvětluje pojem časový horizont a způsoby jeho stanovení. Dále se zabývá způsobem stanovení časového harmonogramu výzkumu. Podle obsahu tzv. závěrečné zprávy autorka rozlišuje mezi singulární prognózou, synoptickou prognózou, prognostickým scénářem a dalšími formami.

Diplomantka podává zasvěcený výklad k otázkám systémové analýzy. Popisuje, jak má být uskutečněna analýza struktury složek předmětu výzkumu a jejich vzájemné interakce. Autorka správně varuje před katastrofickým prognózováním metodou extrapolace – poukazuje na to, že

řada nových kriminálních jevů roste zpočátku exponenciálně, ale posléze zpomaluje. Podobně autorka správně chápe otázku sezónních výkyvů kriminality. Dále se autorka zabývá otázkou přesnosti prognóz, kterou chápe v různých významech (přesnost sémantická, parametrická, časová, prostorová, přesnost pravděpodobnosti vyplnění prognózy atd.).

Zdařilou částí práce jsou kapitoly věnované individuální predikci kriminálního chování, resp. sociální prognostice. Autorka nejprve přibližuje principy tzv. predeliktivní prognózy dosud netrestaných osob. Rozvíjí teorii tzv. prodromálních projevů a iniciálního deliktu. Náležitě je vysvětlen pojem nebezpečnosti pachatele, jež se zde vztahuje k jeho osobnosti a nikoli primárně ke stíhaným trestným činům jako v trestním právu. Autorka popisuje různé rizikové faktory, predikující kriminální chování, jako je dysforická výbušná afektivita, nápadnosti v sexuálním vývoji, závislosti atp.

Autorka si je vědoma úskalí při odhadech nebezpečnosti pachatele či prognózách recidivy (včetně problému tzv. nálepkování). V této souvislosti popisuje střet tzv. protekcionistů a antiprotekcionistů v otázce priority ochrany společnosti. Po všeobecných výkladech autorka zpracovala také zdařilý a zajímavý exkurz týkající se predikce chování pachatelů sexuálních deliktů. Zde autorka čerpá z celé řady zahraničních prací (zejména z monografie kanadského autora R.K. Hansona). V závěru se autorka zamýšlí nad srovnáním výsledků prognostických výzkumů u nás a v zahraničí, včetně mimoevropských zemí.

Celkově jde o zdařilé zpracování náročného tématu, které je většinou juristické odborné veřejnosti vzdáleno. Nejedná se přitom o pouhou kompilaci dostupných zdrojů, neboť kandidátka své poznatky smysluplně třídí, zobecňuje a hodnotí. Autorka zejména správně uvádí, že platnost a využitelnost prognózy je vždy závislá na platnosti výchozích předpokladů. Po formální a stylistické stránce je práce na velmi dobré úrovni.

3. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Při ústní obhajobě autorka může přiblížit různé metody predikce chování pachatele, s nimiž se v rámci svého diplomního úkolu seznámila. Dále může odpovědět na některou z následujících otázek:

V čem spočívají analytické metody prognózování?

Co rozumíme tzv. časovou řadou?

Co rozumíme delfskou metodou?

Co jsou to predikční tabulky?

Co označujeme jako tzv. coldspots a hotspots ve výskytu kriminality?

4. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

5. Navržený klasifikační stupeň: 1 (výborně)

V Praze dne 21. ledna 2024

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
vedoucí diplomové práce